

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt XI. a Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

veteres forum dixere Lucilius lib. 3. Romanis ludis forum olim ornatus lucernis. Probat Philip. Brodeus ad Poler. dict. cap. 1. Gibalinus de negot. tom. 1. lib. 2. cap. 3. art. 1. Inde forentes dicuntur, qui in foro verfantur. Vitruvius lib. 6. cap. 8. ibi: Forentibus autem, & disertis elegantiora & spatiosiora ad conventus excipiendos. Et controversia ipsæ, quæ ibi disceptantur, forentes appellantur. Vipertus lib. 1. vita Leonis IX. cap. 4. Nempe ut primum competis rudibus, decurso artium trivio, non solum claruerunt prosa & metro, verum & forentes controversias acuto, & vivaci oculo mentis deprehensas expediebant, seu removebant sedulo. Notavit Bosquetus ad Innoc. III. lib. 2. epist. 105.

3. *c. Iudicium.] Varias acceptiones iudicij adduxerunt Abbas, Ripa, & alij repetentes ad rubricam supra de iudic. Marant. de ordine iudic. 1. part. dist. 14. D. Perez in rubric. tit. 1. lib. 3. ordin. Scaccia de iudic. lib. 1. cap. 1. num. 3. Brisson. Calvinus, & alij Lexicographi verbo Iudicium. Communiter accipitur pro litigantium conflictu & forentium disceptantium certamine, ut probat Cujac. ad tit. supra de iudic. Explicat Abbas in presenti, n. 1. Decius lecturæ, num. 5. Ripa num. 50. Sotus de iustitia lib. 3. q. 4. num. 11. Scaccia d. lib. 1. cap. 2. à num. 2. à qua*

etymologia non multum discrepat alia Cuiacij *ubi supra. ut iudicium dicatur quasi iurisdictionis; cui favore videtur Marcus Varro lib. 5. de lingua Latin. dum iudicium à jure & dicendo derivat, prosequuntur Osvaldus in not. ad Donel. lib. 17. comment. cap. 3. litt. A.*

d. Iurgium.] Festus ait. Iurgium juris actio est, & agere iurgare est. Ammianus Marcel. lib. 18. Cum iurgando contra potentes se magis magisque iniustitiâ frangi, contemplaretur. Verbum uliratum in jure, l. unie. Cod. de dilat. Hinc iurgare pro litigare, l. 6. Cod. Theodos. de iurisd. l. 4. eod. C. de accusat. l. 2. eod. C. de offic. iudic. mil. notavit Savarus ad Sidonium lib. 2. epist. 7.

e. Lis.] Ut probavi in cap. 1. de lit. contest. f. In omni.] Consonat Fabianus in cap. in omni 1. 4. quest. 4.

g. Testis autem.] Rectius D. Isidorus quam Servius ad illud Virgilij 3. Aeneid. Superestne, & vesctur aurâ, inquit. Superstes presentem significat. Et Festus Pompeius ait: Superstes testes presentes significat, cuius rei testimonium est quod superstibus presentibus ij, inter quos controversia est, vindictias sumere jubentur. Notavit D. Garcias à Loayla innotis ad D. Isidorum, in presenti.

4.

5.

CAPVT XI.

Idem.

Pactum dicitur inter partes ex pace conveniens scriptura legibus aut moribus probata. Dicitur pactum quasi ex pace factum.

NOTÆ.

I.

a. Idem.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. c. 12. & reperitur textus hic d. lib. 5. etymol. c. 24. & presentem etymologiam exposui in

cap. 1. de pactis; presentemque diffinitionem congruam esse probat Fornerius lib. 5. rer. quotid. c. 14. si ab ea expungatur mentio scripturæ, quæ non tam ad substantiam pacti, quam ad probationem pertinet, l. pactum 17. l. cum proponas 21. C. de pactis.

CAPVT XII.

Idem in eodem.

Jus dictum est à justè possidendo; hoc enim jure possidetur, quod justè: hoc justè, quod benè, quod autem malè possidetur, alienum est: malè autem possidet, qui vel suis malè utitur, vel aliena præsumit.

I.

NOTÆ.

a. Idem.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 12. & reperitur textus hic dist. lib. 5. etymolog. cap. 25. videturque sanctum Docto-

rum etymologiam hanc desumpsisse ex D. Augustino relato à Gratiano in cap. 11. 4. quest. 4. Latè juris etymologiam illustravi in principio Apparatus ad hæc commentaria.

CAPVT XIII.

Paschalis Papa II. *Canonicis S. Martini.*

Causa Carpen, plebis, &c. *Et infra:* Cæterum ^b primitiæ, ^c decimæ, ^e oblationes in solis Ecclesiarum bonis præcipue numerantur: oblationes verò dicimus quæcunque de propriis, & ^d licitis rebus Ecclesiæ à ^e fidelibus offeruntur. Quicumque igitur eas per manum, vel ^f potestatem obtinet sæcularem, procul dubio contra Domini & contra Sanctorum Patrum nititur institutiones, quin immò & qui accepit, & qui tradit, raptor, & sacrilegus iudicatur.

NOTÆ.